

doctrină

A. SOCIETĂȚI ȘI ALTE GRUPURI

Despre limitele reglementării funcției și răspunderii administratorului societății pe acțiuni

On the limits of the regulation of the function and liability of the director of a joint-stock company

Prof. univ. dr. IOAN SCHIAU¹

▣ Rezumat

Identitatea juridică a administratorului societății comerciale și, în special, al celui care administrează societatea pe acțiuni, astfel cum sunt acestea reglementate de Legea nr. 31/1990 a societăților (LS sau Legea societăților), este una incertă, insuficient conturată și, din unele privințe, revolută.

Cum despre neadecvarea actualei reglementări sunt multe de spus, acest studiu se va limita la abordarea unor teme care țin (a) de sursa puterilor administratorilor, de lege lata și de lege ferenda, (b) de identitatea juridică a administratorilor și (c) de limitele răspunderii administratorilor societății pe acțiuni administrate în sistem unitar, care au delegat conducerea societății către directorii acesteia.

Cuvinte-cheie: societăți, administratori, mandat, contract de administrare, profesioniști, delegare conducere, răspundere

▣ Abstract

The legal identity of the administrator of a company with special reference to the one who manages the joint-stock company, as they are regulated by Law no. 31/1990

---

¹ Dr. Ioan Schiau este profesor universitar de drept comercial și dreptul comerțului internațional la Facultatea de Drept a Universității Transilvania din Brașov, fondator și coordonator al societății civile de avocatură SCHIAU PRESCURE TEODORESCU, președinte și fondator al Curții de Arbitraj Comercial de lângă Camera de Comerț și Industrie Brașov.

of companies (LS or the Companies Law), is uncertain, insufficiently defined and, in some respects, obsolete.

As there is much to be said about the inadequacy of the current regulation, this study will be limited to addressing some topics related to (a) the source of the administrators' powers, de lege lata and de lege ferenda, (b) the legal identity of the administrators and (c) the limits of the liability of the administrators of the joint-stock company managed in a unitary system, who have delegated the management of the company to its directors.

Keywords: *companies, administrators, mandate, management contract, professionals, assignment of the management, liability*

I. Sistemul unitar de administrare a societății pe acțiuni

Introducerea celor două sisteme distincte de administrare a societății pe acțiuni (sistemul unitar și sistemul dualist), precum și efectele acestei modificări legislative asupra vieții societare a societății pe acțiuni au fost pe larg dezbătute în doctrina juridică și reflectate în jurisprudență, astfel încât nu vom mai zăbovi asupra acestora.

Ca regulă, LS lasă la latitudinea fondatorilor sau a adunării generale a acționarilor să determine, în cadrul sistemului unitar de administrație, dacă administrarea societății pe acțiuni se realizează de un administrator unic sau de o pluralitate de administratori. Dacă societatea optează pentru mai mulți administratori, atunci numărul acestora trebuie să fie întotdeauna impar, pentru a evita blocajele decizionale.

Pluralitatea administratorilor impune, în mod imperios, constituirea unui consiliu de administrație, organ care îmbină atât atribuții deliberative, cât și de conducere executivă a societății, atunci când nu a delegat aceste atribuții directorilor societății pe acțiuni. Ca organ colegial de conducere, consiliul de administrație adoptă hotărâri, cu cerințele de vot stipulate în art. 153²⁰ LS.

Există unele situații în care Legea Societăților impune, practic, ca o societate pe acțiuni să fie administrată de un consiliu de administrație compus din cel puțin 3 persoane, care își vor delega competențele de conducere către directorii societății; este situația societăților pe acțiuni ale căror situații financiare anuale fac obiectul unei obligații legale de auditare. Potrivit Ordinului Ministerului Finanțelor nr. 1802 din 2014 sunt supuse obligației legale de auditare situațiile financiare emise de patru categorii de societăți: (a) entitățile care sunt declarate entități mijlocii și mari, (b) societăților sau companiile naționale, (c) societățile cu capital integral sau majoritar de stat (întreprinderile publice), precum și (d) societățile care, la data bilanțului, depășesc limitele a două dintre cele trei criterii de mărime enunțate de pct. 563 din reglementările contabile aprobate prin acest Ordin MF: (a) total active: 16 milioane lei; (b) cifra de afaceri netă: 32 milioane lei; (c) număr mediu de cel puțin 50 de salariați în cursul exercițiului financiar.

Art. 143 LS este cel arată că în cazul acestor societăți delegarea conducerii societății către directorii acesteia este obligatorie. Pentru a avea o reprezentare corectă asupra incidenței fenomenului, este de reținut că, în prezent, în registrul comerțului sunt înregistrate, la nivel național, 8.033 de societăți pe acțiuni, din care cea mai mare parte este supusă obligației de auditare.

II. Insuficiența explicației mandatului ca sursă a puterilor administratorului societății

Recentele modificări aduse LS prin dispozițiile Legii nr. 216/2022 au lăsat neatinsă reglementarea administrării societății, legiuitorul ratând încă o ocazie de reforma și moderniza instituția administratorului societății comerciale.

În reglementarea actuală, oricât de seducătoare ar fi tezele teoriei organiciste, legiuitorul arată că obligațiile și răspunderea administratorilor sunt reglementate de dispozițiile referitoare la mandat (art. 72 LS); în același sens, art. 144¹ alin. (4) arată că membrii consiliului de administrație își vor exercita mandatul cu loialitate, în interesul societății. Este îndeobște admis că mandatul administratorilor este guvernat, în primul rând de normele prevăzute în legea specială, Legea Societăților, și apoi de cele din Codul civil [astfel, art. 209 alin. (3) arată că raporturile dintre persoana juridică și cei care alcătuiesc organele sale de administrare sunt supuse, prin analogie, regulilor mandatului, dacă nu s-a prevăzut altfel prin lege, actul constitutiv sau statut].

Totuși, redactarea art. 72 LS datează din perioada de aplicare a vechiului Cod civil, unde, potrivit prevederilor art. 1.532, mandatul constituia „*un contract în puterea căruia o persoană se obligă de a face ceva pe seama unei alte persoane de la care a primit însărcinarea*”. Acel mandat putea transmite mandatarului atât „*puterea*” de a încheia acte juridice, cât și pe aceea de a face acte de administrare sau, în sens larg, de a săvârși fapte juridice. În plus, întreaga doctrină juridică era de acord că legiuitorul din 1990 a avut în vedere, în cuprinsul art. 72 LS, nu mandatul civil, ci mandatul comercial; astfel, potrivit prevederilor art. 374 C. com., mandatul comercial era acel contract de mandat care avea „*de obiect tratarea de afaceri comerciale pe seama și socoteala mandatului. Mandatul comercial nu se presupune a fi gratuit*”.

Redactarea art. 72 LS este cu mult anterioară prevederilor art. 2.009 alin. (1) C. civ. (modificat prin Legea nr. 140/2022), potrivit cărora „*mandatul este contractul prin care o parte, numită mandatar, se obligă să încheie unul sau mai multe acte juridice pe seama celeilalte părți, numită mandant*”. Sfera competențelor încredințate administratorului de drept comun, prin acest text, este limitată, deci, la încheierea de acte juridice.

Cu toate acestea, întrucât, în cazul analizat, obligațiile administratorului societății pe acțiuni sunt reglementate și de dispozițiile legii speciale (Legea Societăților), acest administrator are în sfera sa de competențe, ca regulă, toate operațiunile cerute pentru aducerea la îndeplinire a obiectului de activitate al societății (art. 70 LS), respectiv „*îndeplinirea tuturor actelor necesare și utile pentru realizarea obiectului de activitate al societății, cu excepția celor rezervate de lege pentru adunarea generală a acționarilor*” [art. 142 alin. (1) LS]. Conceptul de „*operațiuni*” utilizat în art. 70 LS desemnează, în lipsa unei limitări exprese prevăzute de lege, atât încheierea de acte juridice, cât și săvârșirea de fapte juridice, exemplele LS în acest sens fiind numeroase și bine cunoscute.

Cu titlu de exemplu, cu privire la poziția juridică a administratorului societății, este de reținut că Legea Societăților reglementează în sarcina acestuia atribuții care se îndepărtează de semnificația dată mandatului prin prevederile art. 2.009 C. civ.:

- potrivit art. 140¹ alin. (4) LS, președintele coordonează activitatea consiliului și raportează cu privire la aceasta adunării generale a acționarilor. El veghează la buna funcționare a organelor societății.

- potrivit prevederilor art. 140 alin. (1) LS, administratorii pot fi însărcinați cu desfășurarea de investigații și cu elaborarea de recomandări pentru consiliu, raportând consiliului, în mod regulat, asupra activității lor.

- potrivit alin. (2) al aceluiași articol din legea Societăților, consiliul de administrație stabilește direcțiile principale de activitate și de dezvoltare ale societății, stabilește sistemul contabil și de control financiar, stabilește politicile contabile și sistemul de control financiar, supraveghează activitatea directorilor, pregătește raportul anual, organizează adunarea generală a acționarilor și implementarea hotărârilor acesteia;

- potrivit prevederilor art. 153²⁴ alin. (3), în cazul unor pierderi care au determinat reducerea activului societății, consiliul de administrație va prezenta adunării generale extraordinare un raport cu privire la situația patrimonială a societății.

În plus, acestor obligații li se alătură cele enumerate de art. 73 LS privind urmărirea realității vărsămintelor efectuate de asociați, existența reală a dividendelor plătite, existența registrelor cerute de lege și corecta lor ținere, toate acestea fiind operațiuni tehnico-materiale, de gestiune a patrimoniului.

Astfel, activitatea administratorului este caracterizată prin cele două bine cunoscute dimensiuni: gestiunea patrimonială a societății și reprezentarea acesteia în raporturile cu terții, iar atribuțiile îndeplinite de administrator în temeiul dispozițiilor LS conturează caracterul special al puterilor/competențelor încredințate administratorului.

Ca urmare a discrepanței dintre accepțiunea civilă a mandatului și modul în care Legea societăților reglementează obligațiile și răspunderea administratorului, s-a afirmat în doctrină² că, în realitate, există premisele legale pentru a afirma că administratorii își desfășoară activitatea de gestiune și reprezentare în baza unui contract de administrare, un contract *sui generis*, a cărui reglementare generală își găsește fundamentul în prevederile art. 792 C. civ. și urm. privind administrarea bunurilor altuia și care ar trebui privită ca drept comun în materia administrării. De altfel, chiar în cuprinsul LS, art. 144¹ alin. (6) face trimitere la un contract de administrație.

În sprijinul acestei teze s-a invocat inadecvarea definiției contractului de mandat oferită de art. 2.009 C. civ., care restrânge sfera competențelor mandatarului doar la încheierea de acte juridice, în timp ce administratorul societății pe acțiuni are nu numai atribuții de reprezentare, ci și atribuții de gestiune a patrimoniului societății, incluzând nu numai acte juridice, ci și operațiuni tehnico-materiale, de genul celor reglementate de Codul civil în cazul administrării depline a bunurilor altuia (cum ar fi conservarea și exploatarea profitabilă a acestora, sporirea patrimoniului, și efectuarea de orice acte necesare și utile). Astfel, s-a arătat că administrarea societăților este o activitate complexă, în structura căreia ar putea fi identificate nu numai elemente ale administrării bunurilor altuia, ci și cele specifice altor contracte, cum ar fi contractul de antrepriză sau agenție.

Astfel, este evident că și în ipoteza în care, *de lege lata*, administratorul lucrează și răspunde în baza unui mandat, definiția mandatului reglementat de art. 2.009 și urm. C. civ. nu este satisfăcătoare pentru explicarea complexității competențelor încredințate administratorului societății pe acțiuni. Astfel cum s-a observat, „*comparând regimul juridic al administratorului bunurilor altuia, mai cu seama, varianta*

---

² T. Prescure, B. Teodorescu, *Despre natura juridică a contractului de administrare dintre o societate comercială și administratorii acestuia*, în RRDA nr. 4/2017, p. 43 și urm.

*administrării depline (care incumbă acte de conservare și exploatare profitabilă a bunurilor, de sporire a patrimoniului, inclusiv prin acte de înstrăinare sau grevare a bunurilor – art. 800 C. civ.), cu cel al administratorului societății (comerciale), așa cum sunt ele coagulate în cele două categorii de reglementări, surprinde asemănarea lor puternică, consistentă, evidentă sub multiple și semnificative aspecte*³.

Chiar dacă, *de lege lata*, dispozițiile art. 792 alin. (3) C. civ.⁴ se opun tezei contractului de administrare ca temei al puterilor administratorului societății, întrucât legea specială impune un regim de administrare bazat pe ipoteza mandatului, nu se poate contesta că ipoteza aplicării regimului administrării bunurilor altuia explică mai adecvat, mai coerent atribuțiile de gestiune încredințate administratorului, în timp ce contractul de mandat acoperă doar sfera puterilor de reprezentare; oricum, și teza mandatului trebuie interpretată în cheia unui mandat atipic, complex, special, diferit de cel reglementat de art. 2009 și urm. C. civ.

În consecință, regimul juridic al administrării societății pe acțiuni ar merita, într-o nouă redactare a Legii societăților, un cadrul special de reglementare uniformizată, transformând suportul juridic al puterilor administratorului într-un contract de sine stătător. Ne alăturăm, astfel, acelor opinii doctrinare care susțin că dreptul comun aplicabil acestui contract ar putea fi contractul de administrare a bunurilor altuia, reglementat de Codul civil⁵.

III. Identitatea juridică a administratorului societății pe acțiuni

Caracterul special al mandatului administratorului rezultă cu pregnanță din reglementarea administrării societății pe acțiuni, LS consacrand acesteia nu mai puțin de 45 de articole ceea ce denotă că administratorul este un personaj fundamental în viața societății comerciale.

Societatea comercială, privită ca ființă juridică, este fără îndoială un profesionist care exploatează o întreprindere ce rezidă, potrivit dispozițiilor art. 3 C. civ., într-o activitate metodic organizată, constând în producerea, administrarea ori înstrăinarea de bunuri sau în prestarea de servicii și care reunește riscul și inițiativa întreprinzătorului cu forțele de producție și de muncă aflate la dispoziția acestuia.

Dar societatea, ca orice persoană juridică, este o ficțiune; în absența asociaților și a administratorilor, a personalului și a partenerilor săi, societatea este o cochilie goală, lipsită de substanță. De aceea, chiar dacă legiuitorul vorbește, în repetate rânduri⁶, despre organele statutare și despre organele societății (statutare, administrative, de conducere, de control), acestea căsuțe de organigramă societară devin reale numai în măsura popularii lor cu personajele cheie ale vieții societare. Astfel, organele societății sunt o extensie a ficțiunii societare; asociații și administratorii sunt personajele reale care dau viață acestei ficțiuni.

³ M. Ionaș-Sălăgean, *Brief Considerations on the features and hypostases of the position of company administrator*, în Curentul juridic nr. 4/2019.

⁴ Art. 792 alin. (3) C. civ. arată că dispozițiile privind administrarea bunurilor altuia sunt aplicabile oricărei administrări a bunurilor altuia, **cu excepția cazului în care legea, actul constitutiv sau împrejurările concrete impun aplicarea unui alt regim juridic de administrare.** (s.n.)

⁵ A se vedea notele de subsol 2 și 3 de mai sus.

⁶ De cel puțin 17 ori în cuprinsul Legii Societăților.

Dar, din această perspectivă, a lumii reale, cine sunt administratorii? Răspunsul simplu și simplist, fundamentat pe prevederile art. 72 LS, este că ei sunt mandatarii ai societății, lucrând, cu titlu oneros, în temeiul unui mandat special, a cărui întindere și complexitate diferă în raport și de forma juridică a societății.

În cazul societății pe acțiuni, administratorii nu pot fi salariați, întrucât LS, prin art. 137¹ alin. (3), stabilește că pe durata îndeplinirii mandatului, administratorii nu pot încheia cu societatea un contract de muncă, iar în cazul în care administratorii au fost desemnați dintre salariații societății, contractul individual de muncă este suspendat pe perioada mandatului. Administratorii nu sunt nici prepuși ai societății, întrucât societatea nu este, în raport cu administratorul, acel comitent care, în virtutea unui contract sau în temeiul legii, exercită direcția, supravegherea și controlul asupra celui care îndeplinește anumite funcții sau însărcinări în interesul său ori al altuia [art. 137³ alin. (2) LS].

Dar, administratorii societății pe acțiuni desfășoară, indubitabil, o activitate profesională. În acest sens, este relevant că, în Codul Activităților din Economia Națională (CAEN) activitatea de management a întreprinderilor (asimilabilă administrării societății) este clasificată în domeniul activităților profesionale; de asemenea, potrivit prevederilor art. 2.010 alin. (1) teza a doua C. civ., mandatul dat pentru acte de exercitare a unei activități profesionale se prezumă a fi cu titlu oneros, or este incontestabil dreptul administratorului societății la o remunerație.

Este, însă, activitatea profesională desfășurată de administratorii societății pe acțiuni, activitatea unui profesionist, astfel cum este acesta definit de art. 3 C. civ.? Potrivit textului acestui articol, sunt considerați profesioniști toți cei care exploatează o întreprindere, privită ca o activitate sistematic organizată ce constă în producerea, administrarea ori înstrăinarea de bunuri sau în prestarea de servicii.

Pentru înlăturarea oricărei îndoieli, perspectiva legiuitorului asupra conceptului de profesionist este clarificată prin prevederile art. 8 alin. (1) din Legea nr. 71/2011 – pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil (denumită prescurtat, în continuare, LPA) care arată că această noțiune „*include categoriile de comerciant, întreprinzător sau operator economic, precum și orice alte persoane autorizate să desfășoare activități economice sau profesionale, astfel cum aceste noțiuni sunt prevăzute de lege, la data intrării în vigoare a Codului civil*”.

Art. 8 alin. (1) LPA distinge, deci, între două categorii de profesioniști: (a) o categorie specială, în care sunt incluși profesioniștii identificați în legislația în vigoare prin denumirile de comerciant, întreprinzător sau operator economic și (b) o categorie generică, amorfă, a persoanelor autorizate să desfășoare activități economice sau profesionale.

Administratorii societății pe acțiuni nu sunt, în mod evident, comercianți, întreprinzători sau operatori economici, dar desfășoară activități profesionale, inclusiv de administrare de bunuri, în serviciul societății comerciale. De altfel, chiar legiuitorul, în Codul civil, utilizează pe lângă noțiunea de profesionist două sintagme cărora, din context, rezultă că le acordă aceeași semnificație: activitățile profesioniștilor și activitățile profesionale⁷.

Pentru identificarea profesioniștilor, sunt utilizate două criterii definitorii: (a) profesioniștii exploatează o întreprindere, și (b) profesioniștii exercită o activitate economică sau profesională. Acestea sunt elementele certe pe care legiuitorul le relevă prin cele două texte și care sunt caracteristici perfect compatibile.

---

⁷ Spre exemplu: art. 1.480 și art. 2.010 C. civ.

Administratorii, în general, și cei ai societății pe acțiuni, în special, îndeplinesc aceste criterii în măsura în care, în ceea ce îi privește, particularizăm conceptul de întreprindere. Astfel, pentru a fi profesionist, în înțelesul art. 3 C. civ., administratorul ar trebui să-și exploateze propria întreprindere, adică să desfășoare o activitate organizată ce constă în producerea, administrarea ori înstrăinarea de bunuri sau în prestarea de servicii.

Or, prin administrarea unei societăți, administratorul desfășoară o activitate sistematică, prin care, în calitate de mandatar cu titlu oneros, nu asigură doar reprezentare societății comerciale și nu se limitează doar la încheierea de acte juridice, ci realizează operațiuni ce exced sferei mandatului clasic, intrând în domeniul administrării bunurilor și a prestărilor de servicii. În acest sens, este de menționat că potrivit prevederilor art. 271 alin. (1) C. fisc., se consideră prestare de servicii orice operațiune care nu constituie livrare de bunuri, fiind asimilate acestora serviciile persoanelor care acționează în numele și în contul altei persoane.

Activitatea profesională desfășurată de administrator este activitatea unui profesionist care, potrivit prevederilor art. 144¹ LS, trebuie să exercite mandatul cu prudența și diligența unui bun administrator, acționând, cu loialitate, în interesul societății și pe baza unor informații adecvate. Cerința unor calități profesionale adecvate este subliniată și prin prevederile art. 28 din O.U.G. nr. 109/2011 privind guvernanta corporativă a întreprinderilor publice, potrivit căreia membrii consiliului de administrație trebuie să fie persoane cu experiență în îmbunătățirea performanței societăților sau regiilor autonome și cel puțin doi dintre membrii consiliului de administrație trebuie să aibă studii economice sau juridice și experiență în domeniul economic, juridic, contabilitate, de audit sau financiar de cel puțin 5 ani. Aceste prevederi ale O.U.G. nr. 109/2011, care trimit la Legea Societăților ca fiind legea generală, sunt semnificative întrucât majoritatea societăților pe acțiuni fie provin din reorganizarea fostelor întreprinderi de stat și regii autonome, fie sunt întreprinderi publice, la care statul sau o autoritate publică dețin majoritatea capitalului social.

În concluzie, din perspectiva celor mai sus prezentate, se poate susține, întemeiat, că administratorul societății pe acțiuni, în exercitarea mandatului încredințat de societatea comercială, își exploatează propria întreprindere (constând în administrarea bunurilor altuia și furnizarea de servicii de management) și că, desfășurând o activitate cu titlu profesional, este un profesionist, în înțelesul art. 3 C. civ., astfel cum este această noțiune lămurită prin prevederile art. 8 LPA. Această poziție este cu atât mai mult veridică atunci când administrarea este efectuată de o persoană juridică care, de regulă, este o altă societate comercială, specializată în administrarea afacerilor, adică un veritabil profesionist, a cărui întreprindere constă în prestarea organizată, metodică, de servicii profesionale.

Dar această postură a administratorului (persoană fizică) este una imperfectă: el nu este, formal, autorizat să desfășoare o activitate profesională, iar în clasificarea profesiilor din România (COR), poziția de administrator este rezervată intențenților de imobile locative sau sedii ori piețe sau târguri.

De aceea, pentru a conferi acestui profesionist statura juridică adecvată rolului sau societar ar trebui, *de lege ferenda*, să i se recunoască această calitate de profesionist, iar în Legea Societăților să fie reglementate cerințe minimale pentru autorizarea acestora și, respectiv, pentru ocuparea acestei poziții în structura organelor societății pe acțiuni.

IV. Coordonatele răspunderii juridice a administratorului

Potrivit principiilor guvernării corporatiste enunțate de OECD, administrația societății trebuie să fie astfel organizată încât administratorul unic sau membrii consiliului de administrație să fie capabili să exercite o judecată obiectivă și independentă cu privire la operațiunile societății. De aceea, la societatea pe acțiuni care a optat pentru un sistem de administrație unitar sau monist, este important ca, în configurația funcției administrative, să fie disociate atribuțiile de control și de management, pentru a conferi independentă structurilor care exercită aceste atribuție⁸.

Una dintre modalitățile prin care LS urmărește atingerea acestui obiectiv este instituția delegării atribuțiilor de conducere, de la consiliul de administrație către directorii societății pe acțiuni. Potrivit prevederilor art. 143 alin. (1) și (4) LS, în sistemul unitar de administrare a societății pe acțiuni, consiliul de administrație poate delega conducerea societății unuia sau mai multor directori; în cazul societăților pe acțiuni ale căror situații financiare anuale fac obiectul unei obligații legale de auditare financiară, delegarea conducerii societății este obligatorie.

În cazul delegării conducerii societății, atunci când atribuțiile de conducere delegate nu sunt enumerate sau precis determinate, se impune prezumpția legitimă că, potrivit dispozițiilor art. 142 LS, consiliul de administrație va reține anumite competențe de bază, care nu pot fi delegate directorilor: (a) stabilirea direcțiilor principale de activitate și de dezvoltare ale societății; (b) stabilirea politicilor contabile și a sistemului de control financiar, precum și aprobarea planificării financiare; (c) numirea și revocarea directorilor și stabilirea remunerației lor; (d) supravegherea activității directorilor; (e) pregătirea raportului anual, organizarea adunării generale a acționarilor și implementarea hotărârilor acesteia; (f) introducerea cererii pentru deschiderea procedurii insolvenței societății, precum și atribuțiile primite de către consiliul de administrație din partea adunării generale a acționarilor privind mutarea sediului, schimbarea obiectului și majorarea capitalului.

Asta înseamnă că, în situația delegării conducerii societății către directori, administratorii nu mai exercită competențe de reprezentare a societății și de gestiune efectivă a patrimoniului acesteia, ci doar exercită monitorizarea activității directorilor, atât sub aspectul încadrării acesteia în limitele prevăzute de lege, de actul constitutiv, de hotărârile adunării generale sau de deciziile consiliului de administrație, cât și din perspectiva rezultatelor acestei activități.

Astfel, consiliul de administrație păstrează atât răspunderea de a exercita o supraveghere activă, prin solicitarea de informații, cât și pe aceea de a urmări și examina rapoartele pe care directorii le prezintă. Aceste rapoarte trebuie să fie prezentate nu numai cu ocazia întrunirilor consiliului de administrație (care se pot produce și doar odată la 3 luni), ci în mod regulat, pe măsura realizării sau planificării operațiunilor de conducere operativă supuse supravegherii. Astfel supravegherea efectuată de administratori are atât un caracter preventiv, cât și unul evaluator al consecințelor modului în care se realizează conducerea societății.

Corespunzător acestei disocieri a atribuțiilor administratorilor și a atribuțiilor directorilor, art. 144² alin. (2) LS arată că administratorii răspund față de societate pentru prejudiciile cauzate prin actele îndeplinite de directori sau de personalul încadrat, când dauna nu s-ar fi produs dacă ei ar fi exercitat supravegherea impusă de îndatoririle funcției lor. Această prevedere reprezintă o particularizare a regulii

⁸ I. Schiau, *Drept comercial*, Ed. Hamangiu, București, 2009.

stabilite prin prevederile art. 2.023 alin. (5) C. civ. potrivit cărora dacă substituirea a fost autorizată, mandatarul nu răspunde decât pentru diligența cu care a ales persoana care l-a substituit și i-a dat instrucțiunile privind executarea mandatului. Or, în cauză, delegarea este autorizată prin lege și/sau prin actul constitutiv, respectiv prin aprobarea adunării generale, ceea ce îi dispensează pe administratori de o răspundere directă privind consecințele modului în care este condusă societatea.

Cu toate acestea, modul în care Legea Societăților reglementează, nediferențiat, unele ipoteze de răspundere a administratorilor a rămas tributara unei perioade istorice în care consiliul de administrație asigura, ca regulă generală, atât conducerea, cât și controlul activității societății.

Astfel, fără a face distincție după cum administratorii au delegat sau nu conducerea societății, art. 144² LS arată că administratorii sunt răspunzători de îndeplinirea tuturor obligațiilor, potrivit prevederilor art. 72 și 73 LS. Acest din urmă articol enumeră o serie de obligații a căror neîndeplinire atrage răspunderea solidară a administratorilor, obligații care nu mai cad în competența celor care au delegat conducerea societății către directori (obligații privind existența sau realitatea unor fapte juridice); potrivit prevederilor art. 144² alin. (2) LS, administratorii răspund, și în acest caz, doar dacă ei nu ar fi exercitat supravegherea impusă de îndatoririle funcției lor.

Această omisiune a diferențierii condițiilor răspunderii între administratorii care au delegat conducerea societății și cei care nu au procedat la această delegare, este evidențiată și în cadrul dispozițiilor Legii societăților care reglementează răspunderea contravențională și penală a administratorilor (art. 272 și urm.) și este preluată și în cadrul dispozițiilor art. 169 alin. (1) din Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență. Acest din urmă text reglementează răspunderea administratorilor care au folosit bunurile sau creditele persoanei juridice în folosul propriu sau în cel al unei alte persoane, au făcut activități de producție, comerț sau prestări de servicii în interes personal, sub acoperirea persoanei juridice, au ținut o contabilitate fictivă, au făcut să dispară unele documente contabile sau nu au ținut contabilitatea în conformitate cu legea, au returnat sau au ascuns o parte din activul persoanei juridice ori au mărit în mod fictiv pasivul acesteia, au plătit cu preferință unui creditor, în dauna celorlalți creditori, competențe care nu se mai regăsesc în portofoliul administratorilor care au delegat conducerea societății.

Acest tratament legal, aplicat nediferențiat, fără a distinge, în cadrul administrării unitare a societății pe acțiuni, între diferențele categorii de administratori are, în practică, consecințe care fragilizează poziția juridică a administratorilor care au delegat către directori competența de conducere a societății.

Astfel, în primul rând, în cadrul procedurii insolvenței, creditorii – și, cu pre-dilecție, cei bugetari – introduc, nediscriminatoriu, acțiuni în răspundere fundamentate pe prevederile art. 169 alin. (1) din Legea nr. 85/2014, împotriva tuturor administratorilor și directorilor, reproșându-le acestora fapte ce nu intră în competențele lor, după survenirea delegării conducerii societății către directori.

Potrivit prevederilor art. 143² alin. (5) LS, consiliul de administrație înregistrează la registrul comerțului numele persoanelor împuternicite să reprezinte societatea, menționând dacă ele acționează împreună sau separat. În același sens, art. 153¹⁹ LS dispune consiliului de administrație să solicite înregistrarea în registrul comerțului a numirii directorilor, precum și a oricărei schimbări în persoana acestora. În practică se observă că această obligație este respectată doar pentru administratorii cu putere de reprezentare nu și pentru directorii cărora li s-au delegat competențele de

conducere a societății și care, potrivit legii, preiau reprezentarea societății în raporturile cu terții.

De aici, probabil, și ușurința cu care creditorii promovează acțiuni în răspundere împotriva administratorilor și nu împotriva directorilor cărora li s-a delegat conducerea societății.

Limitarea puterilor administratorilor, prin actul constitutiv sau prin hotărârea adunării generale, chiar dacă a fost supusă publicității legale, este inopozabilă față de terți, cărora li se asigură o protecție excesivă. Astfel, limitarea puterilor administratorilor este o instituție ineficientă; mai mult chiar, deși actele administratorilor depășesc nu numai aceste limitări, ci chiar și obiectul de activitate al societății, acesta din urmă nu se poate apăra de răspundere decât dacă dovedește că terții cunoșteau sau, în împrejurările date, trebuiau să cunoască depășirea acestuia ori când actele astfel încheiate depășesc limitele puterilor prevăzute de lege pentru organele respective.

Publicarea actului constitutiv nu poate constitui, singură, dovada cunoașterii, ceea ce, din această perspectivă, lipsește de efecte cerința publicității, care urmărește, de principiu, exact să dea naștere opozabilității actului publicat în raport cu terții.

Provocări teoretice și practice privind noua lege a registrului comerțului nr. 265/2022¹

Theoretical and practical challenges regarding the new Law on the Trade Register No 265/2022

Prof. univ. dr. SMARANDA ANGHENI

□ Rezumat

Unul dintre actele normative cu deosebite implicații teoretice și practice, adoptat în luna iulie 2022, este Legea nr. 265/26 iulie 2022 privind registrul comerțului și pentru modificarea și completarea altor acte normative cu incidență asupra înregistrării în registrul comerțului care a transpus în legislația românească Directiva (UE) 219/1151 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 iunie 2019 de modificare a Directivei (UE) 2017/1132 în privința utilizării instrumentelor și a proceselor digitale în contextul dreptului societăților comerciale.

Remarca generală pe care o evidențiem este aceea că, deși noua lege a registrului comerțului a fost adoptată în scopul transpunerii în legislația internă a unei Directive europene privind societățile comerciale, totuși, în actualele reglementări nu există sintagma societăți comerciale, ci doar societăți. De asemenea, nu există din punct de vedere terminologic, dar nici noțional, conceptul de „comerciant”, legiuitorul preferând să folosească termenii „profesionist”, „operator economic”, ocolind termenul „comerciant”, deși registrul este al „comerțului”.

Provocările teoretice și practice ale dispozițiilor din Legea nr. 265/2022 sunt inerente complexității unui asemenea act normativ, provocări care apar în cazul interpretării și aplicării acestor reglementări.

Cuvinte-cheie: *registrul comerțului, simplificarea formalităților, semnătură electronică, buletin electronic, profesionist, operator economic, emblema*

□ Abstract

One of the pieces of legislation with particular theoretical and practical implications adopted in July 2022 is Law 265/26 July 2022 on the trade register and for amending and supplementing other legislation affecting the registration in the trade register, which transposed into Romanian law Directive (EU) 219/1151 of the European Parliament and of the Council of 20 June 2019 amending Directive (EU) 2017/1132 as regards the use of digital tools and processes in the context of company law.

The general remark that we highlight is that, although the new law on the trade register was adopted in order to transpose into national law a European Directive on companies, however, in the current regulations there is no term "companies", only companies. Also, the concept of "trader" does not exist from a terminological or notional point of view, the legislator preferring to use the terms "professional", "economic operator", bypassing the term "trader" although the register is of "commerce".

---

¹ Această temă a fost prezentată în cadrul Conferinței Naționale de Drept Comercial – Stanciu D. Cârpenaru, ediția a II-a, organizată de Revista Română de Drept Comercial, Facultatea de Drept a Universității din București, Institutul Român de Drept Comercial și Editura Universul Juridic, la București, în data de 22 noiembrie 2022.